

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

14 oktober 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

Vraag om uitleg van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de financiële inbreng van de Limburgse Reconversie­maatschappij in onderzoek naar CO2-opslag in mijngangen

Vraag om uitleg van de heer Roland Van Goethem tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de toekomst van GIMV

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aantrekken van Oost-Europese interimkrachten in de bouw en over de mogelijke gevolgen van de Europese dienstenrichtlijn

Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie

Donderdag 14 oktober 2004

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Thieu Boutsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de financiële inbreng van de Limburgse Reconvertiemaatschappij in onderzoek naar CO2-opslag in mijngangen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Boutsen tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de financiële inbreng van de Limburgse Reconvertiemaatschappij in onderzoek naar CO2-opslag in mijngangen.

De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, een tijd geleden stond in de pers – en aangezien deze commissie de voorbije vijf maanden niet heeft vergaderd, is mijn vraag niet erg actueel, maar dat is geen bezwaar – dat de Limburgse mijnen ideaal zijn voor de opslag van CO2. Notoire geologen komen tot deze bevinding. Ze zijn van oordeel dat Vlaanderen de Kyoto-norm niet kan halen met enkel ingrepen zoals spaarzaam energiegebruik en windmolenparken. Ze pleiten voor ingrijpende maatregelen, waaronder een voorstel voor de opslag van CO2 in de mijngangen.

De Limburgse Reconvertiemaatschappij is eigenaar van de mijnsites en wijst het voorstel niet af. Ze wil wel eerst studies laten maken over de haalbaarheid en de consequenties van het project.

Wij menen dat de exploitatie van zo een grootschalig project pas slaagkansen heeft als het een privé-

aangelegenheid is. Mijnheer de minister, het is niet meer dan logisch dat de privé-sector die geïnteresseerd is in het project, dan ook moet instaan voor de voorbereidende studies. De bedrijven moeten het risico duidelijk kunnen inschatten.

De studies die in het verleden door de LRM werden aangevraagd, lieten lang op zich wachten, waren duur en meestal niet bruikbaar. Ik verwijs naar de studie die enkele jaren geleden is uitgevoerd om de haalbaarheid van het Fenix-project en de Superclub-toestanden te onderzoeken.

Er zijn ook mijnsites in andere provincies die in aanmerking komen voor dezelfde exploitatie. Het gaat dus niet specifiek om een Limburgse aangelegenheid.

Mijnheer de minister, is het volgens u een goed idee om voor dit project studies te laten uitvoeren op kosten van de LRM? Hoe kunnen andere provincies worden betrokken bij dit project om de kosten te dragen?

Mijnheer de minister, denkt u dat we de privé-sector beter kunnen responsabiliseren door hem zelf een project te laten voorbereiden? Lijkt het u aangewezen dat de LRM de terreinen die voor deze exploitatie in aanmerking komen verkoopt aan de privé-sector, en zich niet inlaat met de exploitatie en de risico's van dit project?

Mijnheer de minister, wilt u de mogelijkheid overwegen om alleen de onderaardse gangen aan de privé-sector te verkopen? Om de mijnterreinen optimaal te benutten is dit een goede gelegenheid om tegelijkertijd zowel de ondergrond als de bovengrond te exploiteren. Volgens mij moet dit niet door dezelfde exploitant gebeuren. Waarom kunnen we geen basisakte over de mijnterreinen op-

Boutsen

stellen, waarin een splitsing gebeurt tussen ondergrond en bovengrond?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw de voorzitter, collega's, naar aanleiding van deze vraag om uitleg heb ik informatie gevraagd aan de LRM. Per fax heb ik een bijzonder bondig antwoord gekregen. Het laat ook mij op mijn honger zitten. Daarom heb ik dit dossier wat verder onderzocht.

Ik wil eerst de houding van de LRM duidelijk maken. Ik citeer uit het antwoord op mijn vragen: 'Het is steeds de stelling van de LRM geweest dat studies omtrent de exploitatiemogelijkheden en de economische rentabiliteit van een project de verantwoordelijkheid zijn van de kandidaat-exploitant. De LRM behandelt in deze enkel zaken die haar direct aanbelangen, in hoofdzaak het op juridisch correcte wijze formuleren van een contract met een kandidaat-exploitant. Na het uitwerken van een technisch en economisch realiseerbaar project door een kandidaat-exploitant, moet met de LRM worden onderhandeld over de meest aangewezen oplossing met het oog op de realisatie van het project.'

Ik was ook vroeger met dit dossier bezig, dus ik kan wel wat meer duiding geven. Dit dossier kwam boven water nadat in de media proefballonetjes werden opgelaten, maar dit punt stond ook in de prioriteitennota 'Economische ontwikkeling van Limburg', die de heer Heller heeft gemaakt op vraag van de Vlaamse Regering, over een aantal mogelijkheden in de provincie Limburg.

In de nota wordt de mogelijkheid van CO₂-opslag in de Limburgse ondergrond voorgesteld. De heer Heller stelt dat deze opslag een positieve weerslag kan hebben op de economische ontwikkeling van Limburg en op de Kyoto-verplichtingen van Vlaanderen, en dus op de hele Vlaamse economie. Op basis van die nota heb ik in het voorjaar een aantal partijen uitgenodigd op mijn kabinet. Het ging om de heer Heller, de LRM en de Vlaamse Instelling voor Wetenschappelijk Onderzoek. De VITO is bezig met wetenschappelijk onderzoek naar deze optie.

Na deze vergadering werd een eerste rapport geschreven: 'Onderzoek naar de mogelijkheid om

CO₂ te stockeren in Limburg. Opvolging prioriteitennota van de heer Heller: Economische ontwikkeling van Limburg'. Deze nota werd afgewerkt in augustus 2004.

Er wordt onderzocht of geologische opslag van CO₂ een oplossing kan bieden om op korte termijn – en dat wil ik benadrukken – de uitstoot van CO₂ te beperken. Het is een end-of-the-pipe-oplossing die vanzelfsprekend niet bijdraagt tot de reductie van de productie van broeikasgassen. De mensen die vandaag De Morgen hebben gelezen, kunnen vaststellen dat we nog wat werk hebben. Het is een end-of-the-pipe-oplossing, maar het is wel nuttig om de industrie de tijd te geven te zoeken naar en over te schakelen op productieprocessen die minder CO₂ genereren.

Het idee van geologische CO₂-opslag werd op een bepaald moment weggelachen als element om de Kyoto-verplichtingen te halen, maar nu wordt het op Europees niveau opnieuw onderzocht, want het kan een tussenfase betekenen tussen structurele reductie van CO₂ en de aanpassing van de installaties. Hoe gebeurt dat? Geologische CO₂-berging kan volgens de volgende stappen gebeuren. Eerst is er het afvangen en voorbereiden van de CO₂. Dan volgt het transporteren van CO₂ naar de opslaglocatie en vervolgens de geologische berging van de afgevangen CO₂ en het monitoren en onderhouden van de bergingssite. Hierbij is volgens het onderzoek van de VITO geologische berging mogelijk zowel in de Limburgse ondergrond, met steenkoollagen, brak- en zoutwatervoerende reservoirs, als in brak- en zoutwatervoerende reservoirs in de Noorderkempen in Antwerpen en Limburg. In deze regio's zijn er belangrijke producenten van CO₂, zoals de hele petrochemische cluster in de haven van Antwerpen, Geleen in Nederland en elektriciteitscentrales in Mol en Genk. Een aantal heel grote veroorzakers van CO₂-uitstoot zijn in die regio's gehuisvest. Dat is zeer belangrijk om het transport zo strikt mogelijk onder controle te houden.

In de studie werd een inschatting gemaakt van wat de kosten zijn van CO₂-berging. Het is een eerste inschatting, geen bijbel, maar het geeft een zicht op de orde van grootte van de kostprijs. Er werd uitgegaan van twee scenario's. In een scenario wordt CO₂ afgevangen uit de rookgassen van een 100 megawatt STEG-centrale, gevolgd door 25 kilometer transport en berging in een karstreservoir

Van Mechelen

op 1.500 meter diepte. In een tweede scenario komt CO₂ beschikbaar uit een ethyleenoxideplant of een andere chemische installatie met een afvalstroom van redelijk zuivere CO₂. De eerste stap is het afvangen en voorbereiden van de CO₂, zoals ik al zei. Er is een merkbaar verschil tussen rookgassen die uit een STEG-centrale komen en uitlaatgassen die vrijkomen uit bijvoorbeeld een chemische ethyleenoxide-installatie in het Antwerpse. Uit berekeningen die een indicator van de kostprijs geven, zijn de volgende conclusies getrokken. De totale kost voor het bergen van 80 percent van de CO₂ in de rookgassen van een 100 megawatt STEG-centrale uit het basisscenario, bedraagt ongeveer 50 euro per ton. Het gaat dus om gigantische bedragen. Er moeten nog een aantal correcties op worden toegepast, onder meer ten aanzien van de interne energieconsumptie en een reductieproces dat mee in rekening moet worden gebracht. Daardoor zou in dit scenario de kostprijs oplopen tot 55 euro per ton.

Eenzelfde evaluatie ten aanzien van CO₂-afvang en voorbereiden van het transport en berging van uitlaatgassen van de chemische installatie levert een kost op van 13 euro per ton. Dat is een compleet verschillend bedrag omdat de CO₂-uitlaatgassen van een ethyleenoxideplant veel zuiverder zijn.

We kunnen dit in een economische afweging onderbrengen, maar het bedrag dat we niet kennen en dat structureel is om te weten of het economisch rendabel is, is de CO₂-taks die omstreeks 2008-2009 ongetwijfeld zal worden ingevoerd in het kader van de Kyoto-verplichtingen.

Wat mij betreft, is verder onderzoek nodig. Er wordt geopperd te werken met een soort proefsite om te testen wat kan en wat het kost. Vroeger was ik als minister van Innovatiebeleid rechtsreeks voogdijminister van de VITO, en dat was gemakkelijk. Nu zal ik in overleg met minister Moerman aan de VITO vragen om dit verder te blijven opvolgen.

Alles staat en valt met de vaststelling van de CO₂-taks. Het feit dat ook de Europese overheden dit aan het monitoren zijn, bewijst dat dit een spoor is dat niet mag worden afgeschreven. Het is volgens mij niet geschikt voor CO₂ dat wordt geproduceerd in STEG-centrales, maar wel voor het afvan-

gen van CO₂ uit petrochemische installaties. Ik meen dat de Antwerpse petrochemiecluster en de cluster rond het Albertkanaal in de Noorderkempen in Antwerpen en Limburg daar voor in aanmerking komen en dat we eventueel via een proefveld een bijkomende macro-economische studie zouden moeten maken over wat het betekent voor de energiemarkt in Vlaanderen.

Het is interessant te vermelden dat berging in koollagen met coproductie van methaan werd doorgerekend. Dat is een tweede mogelijkheid waarbij de CO₂ wordt ingebracht in de koollagen en methaan wordt gegenereerd. Er werd nagegaan wat dat zou betekenen voor de kostprijs, maar dit moet gebeuren in een benchmarking. Het is nu nog te vroeg om er uitsluitsel over te geven.

Ik vat samen. De studie is geen opdracht voor de LRM, maar ze wordt uitgevoerd door de VITO die werkt voor de Vlaamse Gemeenschap. Als ooit de steenkoolgangen en onderlagen in aanmerking komen, dan moet onderhandeld worden met de LRM over de voorwaarden. We mogen deze optie in Europese context niet a priori afschieten voor petrochemische CO₂, wel voor CO₂ van STEG-centrales.

Vlaanderen en ook België willen in de eerste plaats een beleid voeren waarbij we vooral naar een reductie van CO₂-uitsoot moeten gaan. Hier wordt een sink-oplossing voorgesteld, namelijk het wegstoppen van het probleem, die soelaas kan brengen voor onze petrochemische sector op korte termijn, ik bedoel tot het einde van dit decennium. Deze zaak krijgt nog een vervolg. Het was een interessante vraag en ik heb geprobeerd, door wat meer duiding te geven, het probleem op de kaart te zetten.

De voorzitter: De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk, omstandig en technisch antwoord. Ik heb samen met u vastgesteld dat u een kort antwoord hebt ontvangen van de LRM. Toch lijkt het me duidelijk en heeft het toch een erg ambitieus karakter. De LRM antwoordt kort en krachtig dat de exploitant de studies zou betalen en laat dus duidelijk in het midden dat de LRM eventueel een exploitant zou kunnen zijn van dergelijke activiteiten. Zou het volgens u een goed idee zijn dat de LRM haar middelen zou gebruiken om dergelijke projecten op te starten?

Minister Dirk Van Mechelen: Volgens mij is het absoluut voorbarig om daar op te antwoorden. U weet dat de LRM moet functioneren onder een beheersovereenkomst en dat ze rendabele producten en projecten moet steunen, met uitzondering van die zaken die zijn ondergebracht onder de Lisom. Al wat ze aan andere activiteiten ontwikkelt, moet marktconform en rendabel zijn. De raad van bestuur is zich beter dan wie ook bewust van deze voorwaarden.

De voorzitter: Mijnheer de minister, we zullen nog samen met de leden van de commissie voor Openbare Werken een dezer dagen het voortgangsrapport Kyoto bespreken. We zullen dan verifiëren of er al melding van is. Als het een stap is, zou dit toch nuttig zijn. Ook deze commissie zal samen met de commissie voor Onderwijs de VITO en het wetenschappelijk innovatieonderzoek volgen. Door uitgebreid in te gaan op de vraag, hebt u suggesties gegeven voor onze volgende werkzaamheden.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Roland Van Goethem tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de toekomst van GIMV

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Goethem tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de toekomst van GIMV.

De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit is een beetje een 'never ending story' aan het worden. Vorige legislatuur hebben we ettelijke keren over de GIMV gepraat. Ik achtte het nuttig om in het begin van deze legislatuur het GIMV-verhaal opnieuw aan te snijden.

Enkele weken geleden zijn de winstcijfers van de GIMV gepubliceerd. Er werd een nettowinst van 168,5 miljoen euro aangekondigd, wat niet niets is. Daarenboven is voor dit jaar de uitkering van een interimdividend gepland. Als minister van Finan-

ciën zult u daar niet rouwig om zijn omdat dit 50 miljoen euro extra aan inkomsten betekent. Daarnaast blijft het bedrijf op de beurs een disagio van 24,3 percent noteren, wat heel veel is. Het feit dat de Vlaamse overheid 70 percent van de aandelen van de GIMV bezit, is hier meer dan waarschijnlijk niet vreemd aan en ik ben niet de enige die daar zo over denkt.

Tijdens de vorige regeerperiode werd besloten om de GIMV verder te privatiseren, met andere woorden een beursgang te organiseren. Het decreet laat ons toe dat we tot 25 percent plus 1 gaan. We kunnen dus nog een flink deel van de 70 percent van de aandelen ten gelde maken. Er is vroeger gezegd dat het niet het juiste moment was om met de GIMV naar de beurs te gaan omdat de koersen gezakt waren. We hadden te maken gehad met een bubbeleconomie waarbij de beurswaarden werden opgeblazen. Nu is er een zekere stabilisatie in de prijzen. Ik krijg de indruk dat de beurswaarden van verschillende aandelen naar hun reële marktwaarde zijn gegaan.

Mijnheer de minister, hoever is dit dossier gevorderd? Heeft de Vlaamse Regering nog steeds de wil om de GIMV te privatiseren?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ook tijdens de vorige regeerperiode hebben we ervaren dat praten over de GIMV bijzonder delicaat is, zeker met eminente journalisten op de tribune. Bij de start van een nieuwe legislatuur is het niet slecht om daar een uitzondering op te maken. U zult het me niet kwalijk nemen dat ik tijdens mijn antwoord op eieren loop. Eén brief van de voorzitter van de beurscommissie is voor mij voldoende om geen tweede keer door het lint te gaan.

U praat over de privatisering van de GIMV, maar ik wil dit corrigeren. De investeringsmaatschappij Vlaanderen is een beursgenoteerde onderneming en dus voor 100 percent geprivatiseerd. Het Vlaamse Gewest is voor 100 percent aandeelhouder van de VPM, de Vlaamse Participatiemaatschappij. VPM is de houdstermaatschappij van 70 percent van de aandelen van de GIMV. U zult me met andere woorden veel horen praten over de VPM en weinig over de GIMV.

Van Mechelen

Aan het begin van de vorige regeerperiode zijn we in deze commissie een paar keer vastgelopen op transparantie en toezicht van het parlement op de hele constructie. Dat heeft ertoe geleid dat we de VPM hebben gesplitst in enerzijds de Vlaams Participatiemaatschappij die uitsluitend houdstermaatschappij bleef van de GIMV-aandelen en anderzijds PMV dat ook een dochter was van VPM en eigenlijk was opgericht om de derde functie van de GIMV te vervullen na de beursgang van de GIMV. We hebben de PMV op hetzelfde niveau van de VPM gebracht, namelijk een dochter van het Vlaamse Gewest. De PMV is een maatschappij die voor 100 procent eigendom is van de Vlaamse overheid en onafhankelijk van de VPM haar rol en opdracht kan vervullen. Op die manier hebben we beslist dat de PMV in de toekomst de houdstermaatschappij zou zijn van alle overheidsinitiatieven in Vlaanderen.

Ondertussen had het Vlaams Parlement beslist om Gimvindus te vereffenen. Die operatie is grotendeels achter de rug. We hebben Gimvindus opgesplitst in een soort restportefeuille in de NV Staal en NV Textiel. Die twee NV's zijn dochtermaatschappijen van de PMV. Daaronder zijn ook een aantal nieuwe initiatieven opgestart die u ondertussen kent. We praten nu niet over de PMV die voortaan de houdster, behoedster en actor is van het overheidsinitiatief, we praten ook over de VPM die eigenlijk maar één opdracht heeft: het aanhouden van de aandelen van het Vlaamse Gewest in de investeringsmaatschappij.

Het decreet van 17 juli 2000 bepaalt dat de Vlaamse Regering over de mogelijkheid beschikt om de VPM de toelating te geven om aandelen van de GIMV te plaatsen. De enige voorwaarde is dat de VPM minstens 25 procent van de aandelen blijft aanhouden. Op basis daarvan heeft de Vlaamse Regering de VPM op 25 juli 2000 de toelating gegeven om 30 tot 40 procent van de GIMV-aandelen via een beursoperatie te plaatsen bij aandeelhouders. Het was daarbij de bedoeling om tot een gespreide plaatsing te komen bij zowel grote institutionele als bij kleine beleggers in België en het buitenland.

Door de malaise op de beurs met een dieptepunt na 11 september 2001 was de beurs zodanig geëvolueerd dat het waanzinnig was dat het Vlaamse Gewest er zou aan denken de VPM de opdracht te

geven deze regeringsbeslissing uit te voeren. De vorige Vlaamse Regering - en ik vermoed ook de huidige - is van mening dat we bij valorisatie moeten handelen met respect voor en in het belang van de onderneming. Cashen is voor een minister van Begroting bijzonder aantrekkelijk, maar het is maar één aspect van een dergelijke operatie. Als belangrijk aandeelhouder van GIMV-aandelen moeten we op een verstandige en doordachte manier handelen.

Ik verwijs voor het budget naar mijn toelichting van dinsdag jongstleden in de commissie voor Financiën, waarbij ik het verschil heb gemaakt tussen het valoriseren van kantoorgebouwen enerzijds en het verkopen van aandelen anderzijds. Als je kantoorgebouwen verkoopt, dan mag de opbrengst ingeschreven worden in de begroting 'boven de lijn'. Dat beïnvloedt het vorderingssaldo positief. Als je aandelen verkoopt, komt de ontvangst in de middelenbegroting. Dit moet in de normberekening negatief worden gecorrigeerd omdat dit als een verarming van het overheidsbezit wordt beschouwd. Het geld mag niet worden gebruikt om bijvoorbeeld fietspaden aan te leggen, want dat brengt geen eurocent beleidsruimte op.

Mensen die denken dat GIMV-aandelen via de VPM verkopen een manier is om de Vlaamse kas snel te spijzen, hebben het mis. Dit is geen werkbare oplossing. We kunnen wel een aantal aandelen te gelegener tijd valoriseren om dan het geld te heractiveren in nieuwe opdrachten die we eventueel via het gebundelde overheidsinitiatief bij PMV zouden laten plaatsvinden. Ik geef één voorbeeld. Eertijds heeft de heer Van den Brande de opdracht gegeven om een biotechfonds op te richten waarbij de Vlaamse overheid participeerde in kapitaalverhogingen bij nogal wat beloftevolle Vlaamse biotechbedrijven. Dat is een succesformule gebleken.

De Vlaamse Regering heeft bij de opmaak van de begroting 2005 verklaard dat het goed zou zijn een nieuwe organisme met als werknaam NV innovatiefonds op te richten dat opnieuw zou participeren in kapitaalverhoging bij high-techbedrijven. Daardoor kunnen deze ondernemingen beschikken over de noodzakelijke private equity. De aandelen worden dus voor een stuk gevaloriseerd, en dat geld wordt overgebracht van de VPM naar de PMV die het geld gebruikt via een nieuw NV-fonds dat op dat moment niet beursgenoteerd participeert. Op die manier wordt zuurstof gegeven aan innovatieve bedrijven in Vlaanderen zonder dat de begroting daardoor wordt beïnvloed.

Van Mechelen

Het disagio is en blijft substantieel. Ik heb vanmorgen de laatste beurskoers afgeprint. Die bedroeg toen 33 euro tegen een intrinsieke waarde van GIMV-aandeel van 42,17 euro. Het gaat hier om een typisch beursaandeel waarbij de koper en verkoper beslissen welke waarde ze aan dat aandeel willen toekennen. Bij de GIMV is de voorbije 2 jaar uitstekend werk gepresteerd. De GIMV is met veel omzichtigheid en gedrevenheid door een bijzondere moeilijke periode gelaveerd tot in veilige wateren. Er zijn belangrijke en moeilijke beslissingen genomen, zoals de uitstap als belangrijk aandeelhouder uit het bedrijf Barco, zonder het bedrijf in moeilijkheden te brengen. De GIMV heeft ook een belangrijke rol gespeeld in het consolideren van Telenet in Vlaanderen.

Ik sluit me aan bij uw vraag of het niet nodig is dat het Vlaamse Gewest voor 70 percent via de VPM aandeelhouder blijft, en of het de intentie is van de Vlaamse Regering om dit op termijn opnieuw te bekijken.

Wat uw derde vraag betreft, moet ik u een beetje teleurstellen. De GIMV heeft altijd een vrij stabiel dividendbeleid gevoerd. Dat beleid was zowel in goede als in slechte tijden quasi hetzelfde. De belegger wist wat het dividend zou zijn op het aandeel. In 2003 heb ik via de VPM laten weten dat ik het niet zindelijk zou vinden die dividendpolitiek door te voeren op het moment dat zware klappen werden geïncasseerd. Hoewel dat voor de Vlaamse Regering heel gelegen kwam, heeft ze daar toch van afgezien.

De GIMV heeft haar halfjaarlijkse resultaten bekendgemaakt, en die zijn uitstekend. Op de website van de GIMV staat daarover een korte tekst. De goede resultaten hebben vooral te maken met een exit die gegenereerd is in een aantal bedrijven voor een bedrag van 168,5 miljoen euro. U kent de verkoop van participaties in Barco, Deme, Kinopolis, enzovoort. Dit heeft aanleiding gegeven tot een interimdividend dat eind oktober zal worden uitgekeerd. Daarmee herstelt de GIMV voor het boekjaar 2004 het niveau van 2002.

Wat betekent dat nu voor het Vlaamse Gewest? Momenteel wordt een dividend uitbetaald van 1,48 euro per aandeel. Dat betekent dat we ongeveer 24 miljoen euro zullen krijgen. In het persbericht van de GIMV staat duidelijk dat voor 2005

eenzelfde bedrag zal kunnen worden betaald, ten minste als de cijfers op die manier blijven evolueren. Dit bedrag wordt bij de begrotingscontrole 2004 ingeschreven voor het boekjaar 2004. Bij de begrotingsopmaak voor 2005 houden we voorlopig rekening met het dividend van 24 miljoen euro via de VPM.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat dezelfde politiek wordt gehandhaafd als tijdens de vorige legislatuur. We zullen het vervolg van het verhaal afwachten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt geschorst om 14.40 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 15.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aantrekken van Oost-Europese interimkrachten in de bouw en over de mogelijke gevolgen van de Europese dienstenrichtlijn

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot mevrouw Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het aantrekken van Oost-Europese interimkrachten in de bouw en over de mogelijke gevolgen van de Europese dienstenrichtlijn.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enkele weken geleden heeft de Vlaamse Confederatie van de Bouw laten weten voorstander te zijn van het initiatief van het

Laurys

uitzendbureau Convert Interim. De Limburgse afdeling van dat bureau had voorgesteld om tijdelijke arbeidskrachten uit Oost-Europa naar België te halen om hier in de bouwsector te komen werken. Enerzijds wil dat interimkantoor reageren op de oneerlijke concurrentie van interimkantoren uit Duitsland en Nederland die hier tegen dumpingprijzen Oost-Europese zelfstandigen zouden tewerkstellen, anderzijds wil het tegemoetkomen aan de openstaande vacatures, of de knelpuntvacatures zoals ze in de sector worden genoemd.

Wat die oneerlijke concurrentie uit Duitsland en Nederland betreft, is me niet duidelijk hoe een uitzendbureau zelfstandigen kan tewerkstellen. Misschien is de reglementering in die landen anders. Toch lijkt het me onwaarschijnlijk dat hier via een interimbureau zelfstandigen kunnen worden tewerkgesteld.

Convert Interim zou intussen overwegen een samenwerkingsstructuur op te zetten met een Poolse partner. Als ik de berichten daarover goed heb gelezen, zouden er op dit ogenblik al twee of drie uitzendkantoren zijn in België die een erkenning hebben om hier Oost-Europese arbeidskrachten te werk te stellen. Die bureaus moeten dan wel een erkenning hebben in België. De lonen en arbeidsvoorwaarden die worden toegepast, zijn dezelfde als de gene die in België van toepassing zijn. Het socialezekerheidsstelsel is dat uit het land van herkomst.

De tweede doelstelling houdt in dat we willen tegemoetkomen aan de paradox van de arbeidsmarkt die, zoals iedereen weet, in deze sector bestaat. Momenteel werken 150.000 tot 160.000 bouwvakkers in de bouwsector. Jaarlijks is er een verloop van 20.000 personen. Het vervangen van die 20.000 bouwvakkers hoeft op zich geen probleem te zijn, maar het vervangen van 10.000 geschoolde arbeidskrachten zou in de sector wel een probleem vormen. Vooral de Vlaamse Confederatie van de Bouw maakt zich hier zorgen om. Hoewel er veel werklozen rondlopen, hebben de bouwbedrijven het moeilijk om 10.000 geschoolde bouwvakkers te vinden.

Ik herinner me dat het STC van Leuven ooit met dezelfde paradox is geconfronteerd. Naar aanleiding van een onderzoek naar het hoge aantal werkzoekenden en het hoge aantal open vacatures in de bouwsector, heeft het STC ooit getracht deze

jobs af te toetsen. Dit is een moeilijke oefening gebleken. Het lijkt eenvoudig een groot aantal werkzoekenden aan een groot aantal vacatures te verbinden, maar dit is helemaal niet eenvoudig. De sector heeft polyvalente arbeidskrachten nodig, maar vindt tegelijkertijd niet voldoende gespecialiseerde arbeidskrachten.

Minister Landuyt, die tijdens de vorige legislatuur bevoegd was voor de werkgelegenheid, heeft het toelaten van buitenlandse arbeidskrachten in de sector nooit gepromoot. Hij heeft steeds de voorkeur gegeven aan het maximaal aanspreken en, indien nodig, het opleiden van de eigen arbeidsreserve. Ik vraag me af welke visie zijn opvolger hierop heeft.

Mijn vraag om uitleg past uiteraard in de huidige reglementering met betrekking tot uitzendarbeid. De vraag is wat hiermee zal gebeuren van zodra de Europese richtlijn inzake de interne markt van diensten, de zogenaamde Bolkestein-richtlijn, wordt goedgekeurd. Het is me niet duidelijk in welke situatie de uitzendkantoren dan zullen terecht komen.

Mijnheer de minister, ik weet dat u zich al eerder om deze kwestie hebt bekommerd. U hebt het vroeger zelfs al eens specifiek over de uitzendsector gehad. Ik heb een krantenartikel teruggevonden waarin u iedereen waarschuwt omdat deze markt al voldoende door zwartwerk en door sociale fraude wordt geteisterd en omdat we door de invoering van de Bolkestein-richtlijn in een neerwaartse spiraal terecht zouden komen. Deze waarschuwing staat uiteraard los van ieders verlangen om tot een administratieve vereenvoudiging en tot een transparantere markt te komen.

Tegen de Bolkestein-richtlijn is een brede, door verschillende partijen gedragen sociale beweging op gang gekomen. Verschillende leden van het Europees Parlement hebben de handen in elkaar geslagen. Mevrouw Gennez heeft hierover vorige week trouwens nog een actuele vraag gesteld. In zijn antwoord heeft minister Bourgeois zich enigszins op de vlakte gehouden. Hij heeft zich beperkt tot de mededeling dat er wordt aan gewerkt en dat hij pas deze week met voorstellen naar buiten zou komen. Aangezien het hier om een collegiaal te nemen beslissing gaat, is het vrij normaal dat hij zich vorige week wat afstandelijk heeft opgesteld. We mogen ervan uitgaan dat er sowieso al een aantal afspraken zijn gemaakt.

Laurys

Aan het einde van de vorige legislatuur heeft voormalig Vlaams volksvertegenwoordiger Bogaert een schriftelijke vraag gesteld over de manifestatie die in juni 2004 in Brussel zou plaatsvinden. Aan de vooravond van deze grote betoging heeft hij de toenmalige minister gevraagd hoe de Vlaamse Regering op de ontwerprichtlijn van Europees Commissaris Bolkestein zou reageren. Hij verwees toen naar de belofte die de vakorganisaties in maart 2004 hebben gekregen. Na de uitvoering van een studie naar de impact die de toepassing van deze richtlijn op de verschillende beleidsdomeinen zou hebben, zouden de nodige maatregelen worden overwogen. Toen de heer Bogaert zijn schriftelijke vraag indiende, waren die impactstudies nog niet beschikbaar. De toenmalige bevoegde minister verklaarde in zijn antwoord dat er al wat resultaten waren, maar dat die sterk afhankelijk waren van de afzonderlijke administraties. Hij heeft toen tevens verklaard dat de Vlaamse Regering rekening zou houden met de bestaande richtnota's bij het bepalen van haar eigen standpunt.

Hoewel de tijd ondertussen dringt, heeft minister Bourgeois vorige week geen definitief standpunt ingenomen. De ontwerprichtlijn zal nog dit jaar door het Europees Parlement worden besproken. Aangezien deze discussies moeten worden opgestart, zou ik de minister enkele concrete vragen willen stellen over het tewerkstellen van buitenlandse arbeidskrachten en over de uitzendsector in zijn geheel.

Mijnheer de minister, wat denkt u van het voorstel van Convert Interim en van de Vlaamse Confederatie van de Bouw inzake het aantrekken van Oost-Europese arbeiders voor de bouwsector? Uw voorganger heeft steeds gepleit voor het aanspreken van de eigen arbeidsreserve om de knelpuntvacatures op te lossen. Zult u die lijn doortrekken? Is dit een aspect van het beleid dat u wilt voeren?

Beschikt de Vlaamse Regering ondertussen over een inventaris van deze impactstudie? Heeft ze al zicht op de gevolgen van deze richtlijn voor de verschillende beleidssectoren? Welke conclusies kunnen eventueel reeds worden getrokken?

Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering over de Bolkestein-richtlijn zelf? Welke stappen overweegt ze eventueel op federaal of op Europees niveau te zetten om de richtlijn alsnog te wijzigen?

Ik wil er trouwens op wijzen dat de Belgische regering nog geen officieel standpunt over de Bolkestein-richtlijn heeft ingenomen. Op welke manier zal het overleg tussen de Vlaamse Regering en de federale regering worden georganiseerd? Zult u er bij de federale regering op aandringen snel een standpunt in te nemen?

De voorzitter: Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw Miet Smet: Mevrouw de voorzitter, moet deze richtlijn bij gekwantificeerde meerderheid of bij unanimitéit worden goedgekeurd? Indien de richtlijn unaniem moet worden goedgekeurd, heeft de Belgische regering al een standpunt ingenomen. *(Opmerkingen)*

De heer Laurys zegt dat de richtlijn door het Europees Parlement zal worden besproken. Dit betekent dat de ministerraad er zich al over heeft uitgesproken. Ik weet evenwel niet zeker of het hier al dan niet om een gekwantificeerde meerderheid gaat.

Mijnheer de minister, hebt u een overzicht van de stemmen die door de andere landen zijn uitgebracht? Kunnen we misschien nog hulp van bepaalde partners verwachten? Ik weet dat een aantal grote lidstaten het moeilijk hebben met deze richtlijn. Van zodra de richtlijn door de ministerraad is goedgekeurd, is het echter te laat. In het Europees Parlement kunnen we de richtlijn niet meer tegenhouden. Op een totaal van 732 leden telt het Europees Parlement immers slechts 23 Belgische vertegenwoordigers. Zonder de steun van andere fracties kan een enkele politieke fractie de richtlijn ook niet tegenhouden. De eerste stap is de bespreking in de ministerraad.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, ik sluit me aan bij de vraag om uitleg.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Mevrouw Caroline Gennez: Mevrouw de voorzitter, zoals de heer Laurys reeds heeft vermeld, heb ik vorige week een actuele vraag over dit onderwerp gesteld.

Ik zou hier nog even op het oorspronglandbegin-sel willen terugkomen. Dit is eigenlijk de kern van het probleem. De Vlaamse Regering kan een vol-

Gennez

ledige afwijking of opschorting van het oorspronglandbeginsel vragen. Op die manier zouden alle sectoren voorlopig niet onder de bepalingen van de richtlijn vallen. De Vlaamse Regering zou er ook een aantal punctuele sectoren kunnen uitlichten. Is al besloten voor welke optie de Vlaamse Regering zal kiezen? Zelf opteer ik voor het opschorten van het oorspronglandbeginsel. We mogen niet vergeten dat dit beginsel een verre gaande impact op alle diensten heeft.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik zal een aantal zaken uit het blote hoofd moeten doen. Ik hoop dus dat ik geen vergissingen maak.

Er werd gevraagd naar het regeringsstandpunt over het aantrekken van Oost-Europese arbeiders voor de bouwsector. Mijn antwoord zal handelen over deze zaak in het algemeen. Dan heb ik het dus nog niet specifiek over het aantrekken van die arbeiders in een formule van uitzendarbeid. De normering inzake het toekennen en weigeren van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten is een exclusief federale bevoegdheid, namelijk van mijn federale collega van Werk. De gewesten zijn inzake het tewerkstellen van buitenlandse onderdanen enkel bevoegd voor het toekennen van arbeidskaarten en -vergunningen op basis van die federale normen.

Conform artikel 8, paragraaf 1 van de wet van 30 april 1999 bepaalt de Koning de categorieën en de voorwaarden waaronder arbeidsvergunningen en -kaarten kunnen worden toegekend. Enkel in individuele, behartigenswaardige gevallen kan de bevoegde gewestminister om economische of sociale redenen bij gemotiveerde beslissing afwijken van sommige door de Koning opgelegde voorwaarden. We hebben dus een uitvoerende rol. Als we nadenken over verdere stappen in de staatshervorming, zouden we daar vragen bij kunnen stellen, maar dit is de huidige situatie. Deze dossiers worden heel grondig bekeken. Ik ben positief verrast door de ernst die ik zie bij mijn administratie bij het onderzoeken van deze dossiers, vaak op basis van VDAB-gegevens.

Wij vinden dat eerst het binnenlandse arbeidsaanbod moet worden uitgeput. We moeten alles in het

werk stellen om mensen die werk zoeken in ons eigen land - autochtonen, allochtonen, jonge mensen, oudere mensen, laaggeschoolden, hooggeschoolden - kansen te geven. Er moet dus echt wel worden aangetoond dat het binnenlandse arbeidsaanbod niet volstaat. Eventueel kan dan, mits voldaan is aan andere voorwaarden, een beroep worden gedaan op buitenlandse arbeidskrachten.

Ik ga meer specifiek in op de landen waarnaar u verwijst. Indien een werkgever een aanvraag voor een tewerkstelling in vast dienstverband indient voor personen die afkomstig zijn uit de acht toegetreten lidstaten, namelijk Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland en Litouwen, dan zal mijn administratie de VDAB verzoeken om een arbeidsmarktonderzoek in te stellen. Uit dat onderzoek moet al dan niet blijken of het mogelijk is binnen een redelijke termijn onder de werknemers op de arbeidsmarkt een werknemer te vinden die, al dan niet door middel van een nog te volgen beroepsopleiding, geschikt is om de betrokken arbeidsplaats te bekleden. Die arbeidsmarkt wordt ruim gedefinieerd: het is die van de drie gewesten, net als de markt van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte. We kijken binnen die markt, natuurlijk uitgaand van redelijke termijnen. Als daar geen aanbod is dat rechtstreeks of na opleiding aan de vraag kan voldoen, dan is het arbeidsmarktonderzoek positief voor de aanvraag. Natuurlijk spelen daar ook andere elementen van het normenstelsel een rol. Als dit alles positief is, en er zijn geen alternatieven, dan zal mijn administratie een arbeidsvergunning en -kaart verlenen.

Mijnheer Laurys, u zit ongeveer op dezelfde lijn als ik met uw vraag of we niet moeten proberen vooruit te denken door zo snel mogelijk mensen op te leiden die deze knelpuntvacatures kunnen opvullen. U vraagt wat daaraan wordt gedaan. Dat is inderdaad een sleutelkwestie. Ik ga trachten daar de eerstkomende maanden heel wat aandacht aan te geven. Inzake bouwberoepen heb ik ter informatie de lijst van knelpunten op basis van de jaargegevens voor 2003 meegebracht. Wellicht kent u die lijst al. In die lijst onderscheidt men diverse oorzaken die van een beroep een knelpuntberoep maakt. Kwantitatief zijn er gewoon onvoldoende mensen voor, kwalitatief is er sprake van mensen die niet geschikt zijn of niet aan de eisen beantwoorden. Dat is een erg belangrijke lijst. De VDAB maakt dit soort lijsten voor allerlei secto-

Vandenbroucke

ren. Op basis daarvan stelt de VDAB prioriteiten vast wat opleidingen betreft. Ik heb hier ook een detailoverzicht van opleidingen in de bouwsector. In 2003 werden 3.569 werkzoekenden opgeleid in de bouwsector. In 2004 gaat het tot en met september over 2.889 mensen. Dat is toch wel een aanzienlijk aantal mensen.

Die analyse van knelpunten is een belangrijke opdracht voor de VDAB. Dat gebeurt ook vrij zorgvuldig, op basis van een bevraging van de sectoren. Op basis van die gegevens stuurt de VDAB het opleidingsaanbod bij. Heel recent heeft de Vlaamse Regering een besluit goedgekeurd waarbij werkzoekenden die een opleiding kiezen die leidt naar een van de beroepen uit die lijst, een kleine premie krijgen. De mensen kunnen dat heel gemakkelijk terugvinden indien ze zelf over internet beschikken: de lijst van al die opleidingen staat immers op de VDAB-website. Die premie bedraagt 150 tot 250 euro, afhankelijk van de duurtijd van de opleidingen.

Dat systeem is vandaag van kracht. Natuurlijk maakt dit geen wereld van verschil, maar we hopen dat het mensen een klein beetje aan het denken zet: als ze daar dat bedrag kunnen oprapen en elders niet, zullen ze misschien toch veeleer die eerste opleiding nemen. Maar dit is slechts een begin. In de loop van de komende maanden willen we contact leggen met alle sectoren om na te gaan of, naast de overheidsinspanning van die premies, ook deze economische sectoren geen bijkomende initiatieven kunnen nemen. Zij hebben immers ook middelen, zoals sectorfondsen. Daar zullen we de komende maanden heel wat aandacht aan besteden. De problematiek van de knelpunten is diep, breed en moeilijk. We zullen dit probleem niet in een handomdraai kunnen oplossen, maar daarover zullen we nog heel veel discussiëren.

De dienstenrichtlijn is hier inderdaad erg relevant. U vroeg of er een impactanalyse is gemaakt. Op 1 oktober heeft de Vlaamse Regering een standpunt ingenomen met betrekking tot het voorstel van dienstenrichtlijn. We beschikken eigenlijk reeds over een voorlopige impactanalyse door de Vlaamse administratie per beleidsdomein. In onze beslissing van 1 oktober hebben we de opdracht gegeven aan de Vlaamse administratie, inclusief de openbare, wetenschappelijke en andere instellingen,

om spoedig een alomvattende en doorgedreven impactanalyse per beleidsdomein uit te werken. Er is een werkgroep ad hoc opgericht, die deze analyses zal verzamelen, om daaruit elementen te halen die de Vlaamse Regering toelaat verdere standpunten in te nemen in deze aangelegenheid.

We moeten heel goed beseffen dat die richtlijn verstrekkende gevolgen kan hebben voor het Vlaams sociaal-economische beleid. Dat beseft u waarschijnlijk ook heel goed. Wij zijn immers geen etatisten. Het is niet zo dat we alleen maar werken met overheidsadministraties. We menen bijvoorbeeld dat uitzendkantoren ook een positieve rol kunnen spelen op de arbeidsmarkt. Dat zijn privé-actoren, maar wij reguleren die zoals wij denken dat we ze moeten reguleren. In de gezondheidszorg werken we met talloze particuliere instellingen, met ziekenhuizen en mutualiteiten. Dat zijn geen overheidsinstellingen, maar we reguleren die. Zo zijn er nog veel voorbeelden. De dienstenrichtlijn veegt eigenlijk het onderscheid weg tussen dat soort actoren en loutere privé-actoren, die we niet reguleren. Dat is geen probleem voor landen die louter etatistisch zijn. De Britse nationale gezondheidsdienst heeft geen probleem met deze dienstenrichtlijn, want dat is een overheidsadministratie. Maar wij hebben wel een probleem in onze gezondheidszorg, als we niet opletten. Het is belangrijk om dat mee in overweging te nemen in het debat, zeker wat andere Europese lidstaten betreft. Gezien onze sociaal-economische traditie in Vlaanderen en België is het nogal bedreigend als men geen onderscheid meer maakt tussen particuliere organisaties, zelfs profitorganisaties, die instrumenten zijn van het beleid in een vrij gereguleerd kader, en waaraan we eisen stellen inzake kwaliteit en doorzichtigheid, en andere organisaties.

Op 1 oktober hebben we een standpunt ingenomen. We erkennen dat de ontwerprichtlijn een van de elementen is die de concurrentiepositie van de commerciële dienstensector binnen Europa kan verstevigen. We willen echter niet dat de richtlijn leidt tot een uitholling van sociale verworvenheden of tot een verzwakking van de doelmatigheid van ons sociaal beleid.

Mevrouw Gennez heeft terecht gezegd dat het grote probleem het oorspronglandbeginsel is. De Vlaamse Regering ontwikkelt in haar standpunt twee thema's. Ik zal de essentie ervan weergeven. Ten eerste stellen we dat bepaalde sectoren volgens

Vandenbroucke

ons gewoon niet onder de richtlijn mogen vallen, zoals non-profitorganisaties in de welzijnsector. Zoals de federale regering ook al zei, valt de hele gezondheidssector er eigenlijk niet onder.

Een tweede thema is meer relevant in deze discussie. We willen in de mogelijkheid zijn om eigen regelgeving te behouden voor dienstverleners op ons grondgebied, of dat nu binnenlandse of buitenlandse dienstverleners zijn. We willen ze aan dezelfde bepalingen en controles kunnen onderwerpen ter bescherming van de werknemers en werkzoekenden, ter bescherming van de consumenten en afnemers van diensten en ter bescherming van volksgezondheid en leefmilieu. We hebben dus kritiek op de ontwerprichtlijn die zegt dat buitenlandse dienstverleners enkel maar om zeer dwingende redenen van algemeen belang aan controles en bepalingen mogen worden onderworpen die niet gelden in het land waar ze vandaan komen. We willen die mogelijkheid uitbreiden en een generieke afwijking op het oorspronglandbeginsel mogelijk maken. Het Vlaams standpunt is door de minister van Buitenlands Beleid overgemaakt aan de federale minister voor Buitenlandse Zaken.

Tijdens de Europese Raad Concurrentievermogen van 25 november 2004 is een eerste politieke discussie gepland over de dienstenrichtlijn. Het Europees Parlement heeft een eerste lezing over dit dossier aangevat en zal die waarschijnlijk in het voorjaar van 2005 afronden. Dit voorstel is onderworpen aan de medebeslissingsprocedure waardoor de richtlijn zowel door de raad als het parlement moet worden goedgekeurd.

Mijnheer Laurys, België heeft voor de raadsvergadering Groei en Concurrentievermogen van 11 maart 2004 een initieel standpunt ingenomen. Dit Belgische standpunt werd geactualiseerd naar aanleiding van het betoog van de Belgische vertegenwoordiger op de vergadering van de raads-werkgroep Competitiviteit en Groei van 15 september 2004. Net als het Vlaamse standpunt formuleert de federale overheid een voorbehoud wat het toepassingsgebied betreft van de ontwerprichtlijn in afwachting van verdere impactanalyses. Met bepaalde basisprincipes heeft de Belgische regering problemen, onder meer het zomaar toepassen van het oorspronglandbeginsel. Er wordt dan ook aandacht gevraagd voor de concrete gevolgen van de toepassingen ervan in de audiovisuele sector, de

gezondheidszorg, detachering en arbeidsbemiddeling en privé-veiligheid. De volksgezondheid, audiovisuele sector en bepaalde sociale diensten moeten volgens de Belgische regering geheel of gedeeltelijk uit de richtlijn worden gesloten.

Met het huidig Vlaamse standpunt zal het Belgische standpunt per beleidsdomein verder worden gespecificeerd onder leiding van de federale overheid Buitenlandse Zaken ter voorbereiding van de Europese raad Concurrentievermogen van 25 november 2004. Dat komt nu snel op ons af. In dit dossier hebben de verschillende overheden proactief gewerkt en de federale regering is zeer snel over dit dossier beginnen te discussiëren.

Mevrouw Smet, u vroeg wat de positie is in de rest van Europa. Ik moet u eerlijk bekennen dat ik daar niet echt een antwoord op kan geven, buiten enkele indrukken. Ik heb er tijdens mijn vorige politieke mandaat met enkele collega's over gesproken. Mijn gevoel is dat er twee zaken zijn die de aandacht wekken. Het eerste aspect is fraudebestrijding. Mijn Nederlandse collega de Geus vindt ook dat deze richtlijn kan leiden tot de uitholling van inspectiemogelijkheden in de praktijk en fraude kan verergeren. Er is in Nederland een beweging bezig van sterke deregulering van bijvoorbeeld de interim-sector naar een reflectie over meer regulering, alhoewel Nederland in het algemeen een meer liberaal beleid voert op deze terreinen en zich nogal makkelijk aansluit bij Angelsaksische standpunten over de arbeidsmarkt. Ik denk dat ik een paar maanden geleden een gevoelige snaar heb geraakt bij de heer de Geus door erop te wijzen dat de wederzijdse problemen van fraudebestrijding via fake uitzendkantoren nog zullen toenemen als die richtlijn wordt aangenomen. Meer kan ik daar voorlopig niet over zeggen omdat ik geen feedback meer heb gehad.

Een tweede argument is dat wij geen etatisten zijn. We gaan ervan uit dat uitzendkantoren een nuttig instrument zijn. Wat mij betreft, mogen ze belangrijker worden dan vroeger, weliswaar binnen een kader dat we zelf enigszins kunnen sturen en controleren. Precies omdat we geen traditionele etatisten zijn, maakt de heer Bolkestein het ons moeilijk. Hij maakt immers geen fijn onderscheid tussen pure privé-commerciële dienstverlening en dienstverlening waar wel privé-actoren bij betrokken zijn maar toch een sociale doelstelling heeft.

Dat argument gaat er wel in. Ik heb daar een paar maanden geleden ook een persoonlijk gesprek

Vandenbroucke

over gehad met mijn Duitse collega van werk en economie, hoewel momenteel in Duitsland een sterke liberalisering aan de gang is.

Ik heb daar destijds ook een uiteenzetting over gehouden in de Raad. Een aantal landen waren bijzonder geïnteresseerd in ons standpunt. Of we daarmee voldoende sterk staan om de gekwalificeerde meerderheid tegen te houden, kan ik nu niet zeggen. Als we echter een sterke argumentatie gebruiken die niet conservatief is, dan hebben we hier wel een case.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Het is inderdaad geen eenvoudig probleem. Het is een evenwichtoefening tussen de logica van de Europese eenmaking en de jobcreatie via een transparante markt. We mogen niet vervallen in uitspraken zoals 'eigen volk eerst', maar we mogen ook niet aan sociale afbraak doen omwille van het gulden liberalisme.

Ik verwijs opnieuw naar het artikel van de Vlaamse Confederatie van de Bouw. Volgens de huidige regeling neemt het federale niveau de beslissing en levert de Vlaamse administratie de arbeidskaart. Als er op de arbeidsmarkt geen geschikte krachten voorhanden zijn, mag een afwijking worden toegestaan. Aangezien er nu al twee interimbureaus zijn die een erkenning hebben om Oost-Europese krachten aan te trekken, kan dit niet kloppen. Zoals de procedure nu is geschetst, kan het niet dat er interimbureaus zijn die een erkenning hebben om Oost-Europese arbeidskrachten op een legale manier tijdelijk tewerk te stellen.

Ik heb nog een vraagje inzake de overeenkomst met de detachingsrichtlijn. De regeling met interimbureaus is er gekomen omdat er een verbod was op terbeschikkingstelling van werknemers. Een werkgever kan niet tegen betaling een werknemer bij een andere werkgever tewerkstellen. Dat was een probleem voor de interimbureaus, vandaar die aparte wetgeving waarbij het interimkantoor werkgever blijft. Er is nu ook een detachingsrichtlijn waarbij het principe van het bestemmingsland van toepassing zou zijn. Het gaat dan om de terbeschikkingstelling van werknemers. Als dus een werknemer uit een lidstaat naar een andere lidstaat wordt gestuurd voor een bepaalde

job, dan moet de reglementering ook op dat grondgebied van toepassing zijn. Het gaat dan heel concreet over de sociale wetgeving en over de arbeidswetgeving.

Die detachingsrichtlijn is al een uitzondering op de richtlijn-Bolkestein. Ik vraag me af in welke mate die van toepassing kan zijn op de uitzendbureaus. De terbeschikkingstelling van werknemers valt onder de detachingsrichtlijn.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik stel vast dat hier heel wat theorieën worden verkondigd. We hebben eigenlijk twee mogelijkheden: de eerste mogelijkheid is het verder doorvoeren van de liberalisering van de arbeidsmarkt en van de vrijemarkteconomie, de tweede mogelijkheid is het herinvoeren van een protectionistisch optreden.

Ik begrijp uiteraard dat er knelpuntberoepen zijn en dat onze economie bepaalde gaten vertoont. Het wezenlijke probleem situeert zich evenwel op het niveau van de loonkost. Bedrijven halen, zij het via interimkantoren, mensen uit het Oostblok omdat deze werknemers hen minder kosten. Een Belgische arbeider kost hen 25 euro per uur. Een uit het Oostblok afkomstige interimkracht kost maximaal 15 euro per uur. Voor een volledig bouwproject betekent dit een wezenlijk verschil. Hoewel ik me kan vinden in het streven om deze lagere loonkost met de Belgische loonkost gelijk te schakelen, zie ik in dat dit binnen Europa momenteel niet kan worden gerealiseerd. De oostelijke landen hebben immers heel andere sociale lasten.

Ik heb het hier moeilijk mee. Europa moet de liberalisering van de arbeidsmarkt en de vrijemarkteconomie voort uitbouwen of zich protectionistisch opstellen. Dit is een contradictie.

De voorzitter: Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw Miet Smet: Ik heb al vaak horen verklaren dat we eerst onze eigen werklozen aan het werk moeten zetten. De Vlaamse werkloosheid is echter vrij beperkt in omvang, de Belgische werkloosheid ligt echter een stuk hoger. De Vlaamse werkloosheid is relatief beperkt omdat heel wat mensen eigenlijk arbeidsongeschikt zijn. Hoeveel percent van onze werklozen kunnen we eigenlijk weer op de arbeidsmarkt brengen?

Smet

Ik stel zelf vast dat Brussel vol Poolse werkvrouwen zit. De Belgen willen dit werk gewoonweg niet meer doen. Dit knelpuntberoep wordt nooit opgesomd, omdat het zich in een grijze sector bevindt. Het is een zeer grote beroepsgroep. Enorm veel mensen maken gebruik van de diensten van een werkvrouw. Vaak gaat het hier om zwartwerk. Werkvrouwen zijn niet langer te vinden, omdat de sector niet is geïntegreerd. Theoretisch moeten we eerst onze eigen werklozen aan het werk zetten, maar in de praktijk gebeurt net het tegenovergestelde.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Mevrouw Caroline Gennez: Mijnheer de minister, ik kan me vinden in het door u voorgestelde compromis. Door middel van de generieke afwijking kunnen we, over de grenzen van de sectoren heen, een aantal zaken blijven reguleren. U hebt daarnet verklaard dat u er een aantal sectoren hebt uitgelicht, zoals de gezondheids- en de welzijnszorg. Gaat het hier om een limitatieve lijst?

In het advies van de SERV staat te lezen dat de Europese Commissie, in het kader van haar informatieronde omtrent dit thema, de Belgische minister van Economische Zaken heeft aangesproken. Zult u, al dan niet samen met de Vlaamse minister van Economie, contact opnemen met de minister van Economische Zaken of wil u dit volledig aan de Vlaamse minister van Buitenlandse Aangelegenheden overlaten? Verloopt alles wel voldoende gestroomlijnd?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zal deze bijkomende vragen en opmerkingen in omgekeerde volgorde overlopen.

Mevrouw Gennez, ik zal dit informeel eens verifiëren. Indien een dossier de nodige vooruitgang kent en tot het bepalen van een standpunt leidt, verloopt de communicatie meestal gestroomlijnd. Dergelijke onderwerpen worden door een vrij brede groep vertegenwoordigers en medewerkers van diverse ministers besproken. Dergelijke vergaderingen worden wel eens P11-vergaderingen genoemd. Ik zal eens nagaan of het in dit geval ook gestroomlijnd verloopt. Indien we snel tot een besluit komen, zal de stroomlijning het probleem niet vormen.

Zoals de lijst momenteel is verwoord, gaat het om een limitatieve lijst. Als we het over de welzijnssector hebben, horen het onderwijs en de culturele sector daar eigenlijk ook bij. Sommige mensen vinden het evident dat bepaalde sectoren niet onder de richtlijn vallen. De Vlaamse en federale overheid hebben evenwel een limitatief lijstje van beschermde sectoren opgesteld.

De vraag is wat met dit lijstje zal gebeuren tijdens een debat op Europees niveau. In welke richting zal onze lijst evolueren? Kan de lijst in de toekomst al dan niet worden aangepast? Dit is een zeer belangrijke vraag, maar ik durf ze vandaag niet te beantwoorden.

Over de door de heren Vrancken en Laurys aangehaalde problematiek durf ik niet te veel te improviseren. De verhouding tussen de detachingsrichtlijn en de ontwerprichtlijn van Bolkestein is zeer ingewikkeld. Bovendien moeten we eerst vaststellen wat detachering precies inhoudt en wat het verschil tussen detachering en uitzendarbeid precies is. Op dit terrein wil ik me niet aan improvisaties wagen.

Er is een verschil in de benadering van grensoverschrijdend verkeer en van een loutere terbeschikkingstelling in het kader van de dienstverlening. Voor dit laatste is een arbeidskaart niet nodig. Volgens een beruchte rechtszaak is een arbeidskaart voor het uitoefenen van uitzendarbeid dan weer wel nodig. Op basis van die rechterlijke uitspraak kunnen we besluiten dat er verschillende soorten zijn. Meer durf ik daar momenteel niet over zeggen. Ik durf dus niet te oordelen over dit concrete geval.

Mevrouw Smet, uw vraag is zeer fundamenteel. Ik ben er niet van overtuigd dat het feit dat we een relatief lage werkloosheid hebben, ons ontslaat van een procedure waarbij we eerst een arbeidsmarkt-onderzoek doen, met voorrang voor mensen die hier werkzoekend zijn. Ik lees nu met veel nieuwsgierigheid de concrete dossiers die ik in dit geval onderteken. Om een of andere reden heeft mijn administratie in de vorige zittingsperiode ter zake immers geen bevoegdheidsdelegatie gekregen, waardoor ik nu allerlei details zie van wat ze doet. Ik ga ze wel een delegatie geven, in de mate van het mogelijke. De VDAB stelt bijvoorbeeld vast dat een werkgever twee mensen heeft ontvangen die door de VDAB zijn gestuurd, die mensen zonder

Vandenbroucke

enige reden niet in dienst heeft genomen en dan heeft verklaard een buitenlandse persoon te willen. De VDAB antwoordt dan dat dit niet klopt. Ik vind dat we dit moeten blijven verifiëren, want in zekere zin doet men zo iemand onrecht aan. Die persoon is zich gaan aanbieden, en was gestuurd door de VDAB. Voor de beslissing om hem niet te nemen is er geen motivatie. Zolang ik dergelijke dingen blijf vaststellen, al is het anekdotisch, is een dergelijke procedure gerechtvaardigd. Misschien zal dit niet zo vaak gebeuren, maar ze blijft gerechtvaardigd.

Ik heb niet voor niets gezegd dat ons arbeidsmarkt-onderzoek een onderzoek in de drie gewesten en in de Europese Economische Ruimte is, voor zover dat relevant is voor een snel optreden. Als de economie herleeft, roept men in Halle-Vilvoorde om arbeidskrachten, terwijl Brussel blijft zitten met duizenden werklozen. Ik vind dat onaanvaardbaar. Inzake werkloosheidsuitkeringen leven we immers in één solidair federaal systeem. Om die reden is er vorig jaar een samenwerkingsakkoord tot stand gekomen tussen minister Landuyt en minister Thomas. Ik wil dat nu zo veel mogelijk elan geven. We hebben er belang bij dat bijvoorbeeld een werkloze uit Brussel naar een job in Halle-Vilvoorde wordt geleid. Daar is er immers nog een massieve werkloosheid.

We zitten dus niet in een situatie waarbij we onszelf kunnen ontslaan van dat eigen arbeidsmarkt-onderzoek. Dat betekent niet dat we een xenofobe houding moeten aannemen en stellen dat we hier nooit Polen zullen verwelkomen. Die dag zal immers komen. We bevinden ons nu in een uitzonderingsperiode. We hebben tijd tot 2006. Dat is de eerste uitzonderingsperiode. Dan hebben we tijd tot 2009. Mits we zware argumenten geven, hebben we eventueel nog tijd tot 2011, maar daarna is het afgelopen en vormen die mensen een deel van onze arbeidsmarkt. Maar in de overgangperiode, de komende 2 à 3 jaar, moeten we veel meer dynamiek in ons eigen aanbod brengen, want anders zullen we grote problemen krijgen. Dan zullen we vaststellen dat Poolse poetsvrouwen legaal naar hier komen en in orde zijn, terwijl hier toch heel wat mensen in de marginaliteit blijven die we misschien, mits een goede begeleiding en een beetje druk, als poetsvrouw op de markt hadden kunnen krijgen. Het is een ander verhaal, maar het rela-

tieve succes van de dienstencheques voor poets-hulp bewijst dat, als we een stevige concurrentie organiseren met het Poolse zwartwerk, dit deels werkt. We mogen dat dus niet opgeven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.51 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting

BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie

WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen

BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme

OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie

CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie

SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel

LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

